

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1962

21.12.2018

Кабінет Міністрів України

Надсилаємо адресований Кабінету Міністрів України депутатський запит народного депутата України Вовка В. І., оголошений на засіданні Верховної Ради України 21 грудня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 6 арк. у 1 прим.

А. ПАРУБІЙ

1962

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 207/03-863

"20" грудня 2018 р.

Кабінет Міністрів України

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо невідповідності законодавству України постанови Кабінету Міністрів України про утворення Міжвідомчої комісії з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації стосовно реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України

18 січня 2018 р. Верховною Радою України був прийнятий Закон України № 2268-VIII **“Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях”** (далі – Закон України).

Відповідно до частини четвертої статті 6 Закону України Кабінет Міністрів України **“вживає необхідних заходів для утворення міжвідомчого координаційного органу з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України”**.

Крім того, 20 березня 2018 р. Верховна Рада України прийняла Постанову № 2356-VIII **“Про комплекс невідкладних заходів щодо практичної реалізації міжнародно-правової відповідальності Російської Федерації за збройну агресію проти України”**, згідно якої Кабінету Міністрів України доручено зокрема **“вжити необхідних заходів для утворення міжвідомчого координаційного органу з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України”**.

Також, ще 24 травня 2017 р. Верховна Рада України прийняла Постанову № 2069-VIII *“Про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Актуальні питання зовнішньої політики України”*”, якою також було рекомендовано, зокрема, **утворити міжвідомчий орган**, відповідальний за підготовку консолідованої претензії України як держави, що зазнала агресії, до Росії як до держави-агресора.

Згідно Прикінцевих та перехідних положень Закону України Кабінет Міністрів України був зобов’язаний у **місячний строк** з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

У зв’язку з тим, що Кабінет Міністрів України тривалий час не виконував норми Закону України щодо утворення зазначеного міжвідомчого координаційного органу, як народний депутат України я звернувся з депутатським запитом № 207/03-692 до Прем’єр-міністра України Гройсмана В.Б. щодо **невиконання Кабінетом Міністрів України вимог законодавства України про утворення міжвідомчого координаційного органу** з метою підготовки консолідованої претензії України до Росії щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України. Зазначений запит був оголошений на засіданні Верховної Ради України 8 червня 2018 р.

Як відповідь на депутатський запит № 207/03-692 я отримав лист від **неповноважного центрального органу виконавчої влади** – Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо-переміщених осіб України (далі – МТОТ) № 22/5.2-2669-18 від 2 липня 2018 р. В ньому було зазначено, що МТОТ розробило проект постанови Кабінету Міністрів України *«Про утворення Міжвідомчої комісії з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України»*.

Надалі, у зв’язку з тим, що всупереч Закону України міжвідомчий координаційний орган станом на кінець вересня 2018 р. так і не був утворений Кабінетом Міністрів України, 27 вересня 2018 р. я звернувся з депутатським зверненням № 207/03-775 до Кабінету Міністрів України з вимогою **припинити порушення законності** щодо невиконання Кабінетом Міністрів України положень Закону України *“Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях”* **в частині утворення міжвідомчого координаційного органу** з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України та **вжити заходів для невідкладного утворення такого органу**.

Крім того, у зв’язку з тим, що в проекті Закону України *«Про Державний бюджет України на 2019 рік»*, прийнятому Верховною Радою України 18 жовтня 2018 р. у першому читанні, не було передбачено **фінансування заходів** зі створення та організації функціонування зазначеного міжвідомчого координаційного органу, 24 жовтня 2018 р. я звернувся до Кабінету Міністрів України з депутатським зверненням № 207/03-801 з пропозицією при підготовці проекту

Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» до другого читання врахувати положення Закону України *"Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях"* та **закласти кошти на фінансування створення і організацію функціонування такого органу, що спрямований на захист національних інтересів України.**

Однак, як свідчить відповідь Міністерства фінансів України № 08010-03-2/31007 від 27 листопада 2018 р. на моє депутатське звернення № 207/03-801, Кабінетом Міністрів України при підготовці проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» так і не була врахована зазначена пропозиція. Як наслідок, у Державному бюджеті України на 2019 р., який був прийнятий Верховною Радою України 23 листопада 2018 р., не передбачено коштів на фінансування створення і організацію функціонування зазначеного міжвідомчого координаційного органу.

Водночас, 12 грудня 2018 р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1059 *«Про утворення Міжвідомчої комісії з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України»* (далі – Постанова).

Зазначеною Постановою утворено **тимчасовий консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України** - Міжвідомча комісія з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України (далі – Міжвідомча комісія).

Звертаю увагу, що Постанова **суперечить** ст. 6 Закону України *"Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях"* у зв'язку з таким.

Статтею 6 Закону України передбачено утворення **міжвідомчого координаційного органу** з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України.

Зазначена стаття Закону України **не передбачає** утворення міжвідомчого координаційного органу саме як **тимчасового консультативно-дорадчого органу Кабінету Міністрів України**, повноваження та завдання якого обмежені постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 599 *«Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України»*. Такий **неадекватний статус** новоутвореного органу є **власним рішенням виключно Кабінету Міністрів України**, хоча в листах і зверненнях Адміністрації Президента України, Комітету ВРУ у закордонних справах і народних депутатів України зазначалася **необхідність його утворення як ЦОВВ з спеціальним статусом, а не допоміжного органу Уряду.**

У цьому зв'язку, важливо зазначити, що збройна агресія Російської Федерації проти України породила складний комплекс проблем та надзвичайну ситуацію, що вимагає вжиття на національному та міжнародному рівнях належних і узгоджених заходів для подолання наслідків цієї агресії. **Від належного вирішення цих проблем залежить ефективність захисту життєво важливих національних інтересів України.**

В умовах офіційного заперечення керівництвом Російської Федерації участі її Збройних Сил в агресії проти України та відмови Міністерства закордонних справ Російської Федерації використати можливості Міжнародного Суду ООН для встановлення фактів, пов'язаних із збройним нападом на Україну, надзвичайно важливого практичного значення набуває формування її правової позиції у питанні відсічі збройної агресії Російської Федерації та ліквідації її наслідків на національному рівні.

Окремі елементи правової позиції України у зазначеному питанні були зафіксовані у численних нормативно-правових актах, зокрема у Законах України, постановах і заявах Верховної Ради України, в указах і розпорядженнях Президента України, постановах та розпорядженнях Кабінету Міністрів України, у численних дипломатичних нотах та заявах МЗС України, у матеріалах та документах Генеральної прокуратури України, Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та інших органів державної влади.

На сьогодні існує **нагальна необхідність розробки єдиної узагальненої правової позиції України**, оскільки зазначені нормативно-правові акти, документи і матеріали ухвалювались, складались і компілювались численними органами різних гілок влади, в різний час за різних обставин і мають різний правовий статус.

Така позиція має стати підґрунтям для **вироблення єдиної консолідованої претензії, яку Україна як держава, що зазнала збройної агресії, має формально пред'явити Російській Федерації як державі-агресору**. Насамперед слід належним чином оформити доказову базу, що підтверджує вчинення акту агресії проти України Збройними Силами Російської Федерації та свідчить про розмір спричиненої Україні шкоди, зокрема внаслідок скоєних ними воєнних злочинів та злочинів проти людяності.

Тож **необхідно здійснити масштабну роботу, спрямовану на визначення обсягу матеріальної та нематеріальної відповідальності Російської Федерації як держави-агресора**. Водночас необхідно вдосконалити нормативно-правову базу і механізм запровадження проти Російської Федерації як держави-агресора системних санкційних заходів.

Очевидно, що з метою виконання зазначених вище функцій та завдань, міжвідомчий координаційний орган має володіти **спеціальним статусом і особливими функціями**, а також мати **достатні повноваження та ресурси** для вирішення специфічних питань, що виникають у результаті злочинних дій Російської Федерації.

У зв'язку з цим, правовою підставою для створення міжвідомчого координаційного органу є ст. 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», якою передбачено існування в системі центральних органів виконавчої влади органів зі спеціальним статусом, які утворюються Кабінетом Міністрів України.

Водночас, Кабінет Міністрів України прийняв Постанову, яка передбачає утворення Міжвідомчої комісії як тимчасового консультативно-дорадчого органу Кабінету Міністрів України відповідно до ст. 48 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», а не як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом відповідно до ст. 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Таке рішення Кабінету Міністрів України суперечить ст. 6 Закону України та призведе до того, що Міжвідомча комісія буде абсолютно непрацездатним органом, оскільки тимчасово консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України не має відповідного статусу, повноважень та ресурсів для здійснення зазначених вище масштабних функцій та завдань.

Також звертаю увагу, що серед завдань Міжвідомчої комісії згідно Положення про неї, затвердженого Постановою, відсутні надзвичайно важливі завдання, які мав би виконати передбачений Законом України та Постановою Верховної Ради України міжвідомчий координаційний орган, зокрема:

- узагальнення, уточнення, конкретизація і вироблення єдиної правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та подолання її наслідків як концептуальної основи для підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо встановлення і реалізації міжнародно-правової відповідальності Російської Федерації за збройну агресію проти України, а також розробки державної політики санкцій щодо Російської Федерації;
- систематизація доказів, що свідчать про акт збройної агресії Російської Федерації проти України;
- систематизація воєнних злочинів і злочинів проти людяності, вчинених політичним керівництвом Російської Федерації, особовим складом Збройних Сил Російської Федерації та окупаційною адміністрацією Російської Федерації під час воєнних дій та протягом тимчасової окупації частини території України;
- розробка методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації;
- визначення загального обсягу шкоди, заподіяної Україні Російською Федерацією внаслідок збройної агресії;
- визначення загального обсягу збитків, яких зазнала Українська держава внаслідок ліквідації шкоди заподіяної Україні збройною агресією Російської Федерації;
- визначення обсягів, видів і форм матеріальної та нематеріальної відповідальності Російської Федерації за збройну агресію проти України та

тимчасову окупацію частин території України як складників консолідованої претензії України до Російської Федерації.

Таким чином, зазначена Постанова суперечить ст. 6 Закону України № 2268-VIII і Постанові Верховної Ради України № 2356-VIII та має **концептуальні недоліки**, що призведе до того, що Міжвідомча комісія як тимчасово консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України **не буде спроможна виконати масштабні функції та завдання** з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України та, як наслідок, буде **абсолютно непрацездатним органом**.

Також створення зазначеного надважливого міжвідомчого координаційного органу у такому вигляді **підриває авторитет та престиж Української держави**.

Враховуючи вищевикладене та керуючись ст. 15 Закону України “Про статус народного депутата України”, пропоную Кабінету Міністрів України:

- надати детальне офіційне роз’яснення щодо обставин, причин та підстав ухвалення Кабінетом Міністрів України рішення про утворення міжвідомчого координаційного органу як тимчасового консультативно-дорадчого органу відповідно до ст. 48 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», а не як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом відповідно до ст. 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»;

- внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1059 «Про утворення Міжвідомчої комісії з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України», прийнявши її у новій редакції, з метою приведення її у відповідність до Закону України № 2268-VIII, та утворити передбачений Законом України та Постановою Верховної Ради України міжвідомчий координаційний орган як центральный орган виконавчої влади зі спеціальним статусом відповідно до ст. 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Про розгляд мого депутатського запиту прошу поінформувати мене у встановлений законом термін.

З повагою

народний депутат України

Вовк В.І.
(посв. №207)